

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 26 września 1958 r.

w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym.

Na podstawie art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226), po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych, zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Zatrudnianie młodocianych obojga płci w wieku od 14 do 18 lat jest zabronione przy pracach, wymienionych w wykazie prac wzbronionych młodocianym, który stanowi załącznik do niniejszego rozporządzenia.

2. Zakazy dotyczące prac określonych dla poszczególnych gałęzi pracy odnoszą się również do takich samych prac wykonywanych w innych gałęziach pracy.

§ 2. Zakład pracy jest obowiązany wywiesić w każdym oddziale na miejscu widocznym wykaz stanowisk (funkcji)

roboczych, na których zatrudnianie młodocianych jest zabronione w myśl przepisów niniejszego rozporządzenia.

§ 3. Zatrudnianie młodocianych w wieku powyżej lat 16 przy niektórych pracach wzbronionych jest dopuszczalne tylko w trybie art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy.

§ 4. Traci moc rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 3 października 1935 r. o robotach wzbronionych młodocianym i kobietom (Dz. U. z 1935 r. Nr 78, poz. 484 i z 1949 r. Nr 52, poz. 397) oraz zarządzenia wydane na jego podstawie.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1959 r.

Prezes Rady Ministrów: **J. Cyrankiewicz**

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 września 1958 r. (poz. 312).

WYKAZ PRAC WZBRONIONYCH MŁODOCIANYM

I. Prace wzbronione przy podnoszeniu, przenoszeniu, przesuwaniu i przewożeniu ciężarów.

Młodocianym wzbronione są prace polegające wyłącznie na podnoszeniu, przenoszeniu, przesuwaniu i przewożeniu ciężarów.

Podnoszenie, przenoszenie, przesuwanie i przewożenie ciężarów jest dozwolone młodocianym, jeżeli czynności te wchodzi w zakres wykonywanego przez nich zawodu (zajmowanego stanowiska roboczego) i nie przekraczają 1/3 czasu pracy młodocianych.

Młodocianym wzbronione są prace załadowczo-wyładowcze.

Młodocianym wzbronione jest przetaczanie takich ciężarów, jak np.: beczki, beły, kloce itp.

Młodocianym wzbronione jest przewożenie ciężarów środkami transportu wewnętrznego o napędzie mechanicznym.

Podnoszenie, przenoszenie, przesuwanie i przewożenie ciężarów nie może przekraczać następujących norm, obejmujących wagę ciężaru wraz z wagą sprzętu, służącego do przemieszczenia ciężaru:

Sposób przemieszczania ciężarów.	Najwyższa dopuszczalna norma ciężaru w kg na 1 młodocianego	U w a g i
1. Ręczne podnoszenie i przenoszenie ciężarów dla młodocianych do 16 lat: chłopców dziewcząt	8 5	po powierzchni równej
dla młodocianych od 16 lat: chłopców dziewcząt	16 10	
2. Przenoszenie i przesuwanie po pochylniach oraz przenoszenie ciężarów po schodach dla młodocianych do 16 lat: chłopców dziewcząt	5 3	dozwolone, jeżeli kąt ustawienia pochylni lub schodów nie przekracza 30°, a wysokość tych urządzeń — 5 m
dla młodocianych od 16 lat: chłopców dziewcząt	8 5	
3. Przewożenie ciężarów na taczkach wzbronione chłopcom do 16 lat oraz dziewczętom do 18 lat dla młodocianych chłopców od 16 lat	50	dozwolone po powierzchni gładkiej, o stałej twardości lub po ułożonych deskach, jeżeli stromość toru nie przekracza 0,02
4. Przewożenie ciężarów na wózkach 3- lub 4-kołowych (poruszanych ręcznie) wzbronione młodocianym do 16 lat dla młodocianych od 16 lat: chłopców dziewcząt	80 50	dozwolone po powierzchni gładkiej, o stałej twardości, jeżeli stromość toru nie przekracza 0,02
5. Przewożenie ciężarów na wózkach 2-kołowych (poruszanych ręcznie) wzbronione chłopcom do 16 lat i dziewczętom do 18 lat dla młodocianych chłopców od 16 lat	80	dozwolone po powierzchni gładkiej, o stałej twardości, jeżeli stromość toru nie przekracza 0,02
6. Przewożenie ciężarów na wózkach poruszanych ręcznie po szynach wzbronione młodocianym do 16 lat dla młodocianych od 16 lat: chłopców dziewcząt	400 300	dozwolone, jeżeli stromość toru nie przekracza 0,01

II. Prace wzbronione w różnych gałęziach gospodarki.

7. W temperaturze stałej:

- a) w pomieszczeniach o wilgotności względnej do 50% powyżej 32°;

b) w pomieszczeniach o wilgotności względnej przekraczającej 50% — powyżej 25°.

8. Prace w nadmiernym zapyleniu, tj. jeżeli zawartość pyłu nietoksycznego i nie zawierającego kwarcu, kwarcytu i azbestu wynosi więcej niż 10 mg/m³ powietrza lub

- więcej niż 2 mg/m³ powietrza pyłu nietoksycznego, zawierającego do 10% tych składników.
9. Obsługa urządzeń i naczyń pod ciśnieniem powyżej 0,5 at.
  10. Obsługa kotłów parowych i ich urządzeń dodatkowych, a mianowicie prace: palaczy, popielarzy, szlakowników itd.; czyszczenie kotłów parowych.
  11. Obsługa i oczyszczanie generatorów gazowych oraz prace w pomieszczeniach gazogeneratorów; obsługa urządzeń do regeneracji i rekuperacji ciepła.
  12. Obsługa silników z wyjątkiem uruchamiania i zatrzymywania silników elektrycznych do napędu indywidualnego; prace przy konserwacji silników elektrycznych będących w eksploatacji.
  13. Wszelkie prace przy liniach napowietrznych i kablowych, będących pod napięciem lub w pobliżu napięcia, w rozdzielniach prądu elektrycznego, w elektrycznych podstacjach, przy transformatorach i w nastawniach; wszelkie prace przy urządzeniach elektrycznych, znajdujących się pod napięciem z wyjątkiem napięcia obniżonego (bezpiecznego) oraz prac konserwacyjnych przy urządzeniach central telefonicznych, wykonywanych przez absolwentów szkół zawodowych; zakładanie i naprawa przewodów elektrycznych na wysokości powyżej 3 m od poziomu terenu lub podłogi; wszelkie prace przy budowie elektrycznych linii napowietrznych i kablowych.
  14. Obsługa (wszelkie prace) wszystkich części pędni od silnika do przystawek przenoszących ruch na maszyny włącznie.
  15. Obsługa dźwignic: jak dźwigników, wyciągów osobowych i towarowych, suwnic, wsadzarek, żurawi, wywrotnic, wciągników, wciągarek i przyciągarek; roboty przy ustawianiu, naprawie i oczyszczaniu dźwignic w miejscu ich używania.
  16. Prace w zagłębieniach, których szerokość jest mniejsza, niż dwukrotna głębokość, z wyjątkiem prac w zagłębieniach do 1½ m, które są obudowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.
Roboty ziemne w mokrym gruncie oraz wszystkie inne prace przy osuszaniu i nawadnianiu.
  17. Prace przy eksploatacji hałd, zwałów i mułowni.
  18. Młodocianym do lat 16 — prace na wzniesieniach powyżej 3 m.
  19. Obsługa pil tarczowych i taśmowych.
  20. Prace przy użyciu ręcznych narzędzi uderowych o napędzie pneumatycznym lub elektrycznym.
  21. Maszynowe szlifowanie, polerowanie, czyszczenie i ostrzenie przedmiotów metalowych; prace przy użyciu tarcz ściernych.
  22. Prace przy dmuchawkach piaskowych i śrutowych.
  23. Obsługa łamaczy, kruszarek, gniotowników i młynów.
  24. Wszelkie prace w magazynach środków chemicznych, szkodliwych dla zdrowia i paliw płynnych; mielenie, mieszanie, przesiewanie, odważanie, dozowanie i pakowanie chemikali; czyszczenie zbiorników po paliwie płynnym.
  25. Prace w laboratoriach zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie procesów produkcyjnych, szkodliwych dla zdrowia; młodocianym do lat 16 — prace we wszelkich laboratoriach.
  26. Przygotowywanie i stosowanie zawierających szkodliwe dla zdrowia składniki: pokostów, lakierów, farb i innych substancji pokrywających; usuwanie tego rodzaju pokostów, lakierów, farb i innych substancji pokrywających z przedmiotów nimi pokrytych;
  27. Malowanie i lakierowanie metodą natryskową; pokrywanie metalami sposobem natryskowym i inne prace w pomieszczeniach, w których dokonuje się metalizacji; natryskiwanie środkami szkodliwymi dla zdrowia.
  28. Praca przy impregnacji drewna i innych materiałów środkami szkodliwymi dla zdrowia; transport drewna impregnowanego; transport innych materiałów impregnowanych w warunkach umożliwiających szkodliwe działanie impregnatu na zdrowie młodocianych.
  29. Oczyszczanie przedmiotów z rdzy w pomieszczeniach zamkniętych, z wyjątkiem prac drobnych i krótkotrwałych.
  30. Spawanie, cięcie i stapianie metali przy pomocy wysokich temperatur.
  31. Prace związane z konserwacją i naprawą oraz montażem maszyn i urządzeń technicznych narażające na stykanie się ze szkodliwymi substancjami, jak np. naprawa liczników gazu, silników i części urządzenia zasilającego samochodów, napędzanych benzyną etylizowaną itp.
  32. Obsługa wirówek.
  33. Prace, przy których pracownicy narażeni są na działanie promieni Roentgena, lamp kwarcowych i ciał promieniotwórczych oraz pola elektromagnetycznego wysokiej częstotliwości.
  34. Oczyszczanie przewodów i urządzeń służących do doprowadzania, odprowadzania i zbierania pyłów oraz szkodliwych dla zdrowia płynów, par i gazów; czyszczenie przewodów kominowych.
  35. Sortowanie i trzepanie worków używanych.
  36. Prace przy materiałach odpadkowych, które stwarzają ryzyko zakażenia.
  37. Prace w kuźniach.
  38. Prace przy oczyszczaniu odstożników, dołów biologicznych, kloacznich, studzien, śmietników, przy wywożeniu i spalaniu śmieci oraz przy oczyszczaniu i naprawie sieci kanalizacyjnej, prace w oczyszczalniach ścieków.
  39. Prace w pomieszczeniach stacji pomp wodociągowych.
  40. Obsługa zakładów kąpielowych i łaźni.
  41. Prace rakarzy oraz wszelkie prace przy padlinie i z odpadkami zwierzęcymi.
  42. W pralniach: sortowanie brudnej bielizny i odzieży, ręczne pranie i prasowanie; chemiczne czyszczenie przy zastosowaniu środków wybuchowych, łatwopalnych lub trujących.
  43. Prace w charakterze pomocy domowej.
  44. Prace w charakterze sprzątaczy w zakładach pracy w oddziałach produkcyjnych szkodliwych dla zdrowia.
  45. Prace w strażach pożarnych.
  46. Prace konwojentów w transporcie kolejowym, samochodowym i innym.
  47. Przy wyświetlaniu i wywoływaniu rysunków w biurach technicznych itp. oraz w powielarniach.
  48. Wszelkie prace w pomieszczeniach, położonych poniżej poziomu gruntu.
- ### III. Prace wzbronione w górnictwie.
49. Wszelkie prace pod ziemią; młodocianym do lat 16 także wszystkie prace na powierzchni; młodocianym w wieku od lat 16 do 18 dozwolone są następujące prace na powierzchni: markarzy, mierniczych, wydawców materiałów, wymierzaczy drewna (wy-

łącznie), kasowaczy wózków, wybieraczy kamienia z węglą na taśmach przenośników, wyjmowaczy znaczków z wozów wagowych, pobieraczy prób produktów z płuczki, wydawców gotowych lamp w lampiarniach, pomocy rzemieślników z wyjątkiem elektryków i kowali.

50. Przy budowie i pogłębianiu szybów, także związane z tym roboty naziemne oraz roboty wiertnicze; przy montażu wież wiertniczych w obrębie rygu wiertniczego w przemyśle naftowym, przy stabilizacji ropy oraz w gazoliniarniach.
51. Prace hamowaczy i sygnalistów.
52. Wszelkie prace w kamieniołomach i kopalniach odkrywkowych oraz przy wydobyciu i przerobie siarki.

IV. Prace przy eksploatacji i przerobie torfu.

53. Przy wydobywaniu i transporcie torfu oraz przy jego przerobie, gdzie występuje pył.

V. Prace wzbronione w hutnictwie i przemyśle metalowym.

54. Przy spiekaniu i prażeniu rud; przy flotacji rud, o ile mają zastosowanie środki trujące.
55. Przy wytapianiu, rozlewaniu i odlewaniu żeliwa i stali oraz prace w tych działach; prace w formiarniach i rdzeniarniach z wyjątkiem rdzeniarni całkowicie oddzielonych od odlewni — przy formowaniu, drobnych rdzeni; obsługa suszarni form i rdzeni; prace przy ręcznym i mechanicznym wybijaniu odlewów z form oraz ich oczyszczaniu; wytapianie, odlewanie i oczyszczanie żelazostopów oraz obsługa magazynów żelazostopów.
56. Wszelkie prace w hutach ołowiu i cynku.
57. Wytapianie, topienie, rafinowanie i odlewanie szkodliwych dla zdrowia metali nieżelaznych, jak np. miedzi, kadmu, ołowiu itp. oraz ich stopów.
58. Walcowanie metali i prace na oddziałach walcowni.
59. Przy wypalaniu dolomitu i wapna oraz rozdrabnianiu i przesiewaniu materiałów ogniotrwałych.
60. Przy naprawach pieców hutniczych, z wyjątkiem prac pomocniczych na stanowiskach zimnych: jak np. dowożenie, podawanie, układanie, przygotowywanie materiałów (np. zaprawy) oraz prace konserwacyjne przy przeglądaniu urządzeń pomocniczych.
61. Obsługa mechanicznych młotów, pras, tłoczek, nożyc, krajarek do obróbki metali oraz obsługa maszyn do wyrobu gwoździ, nitów i ciągarek drutu. Młodocianym do lat 16 ponadto obsługa obrabiarek do szybkościowego skrawania.
62. Nitowanie kotłów, zbiorników i konstrukcji stalowych.
63. Obsługa pieców do obróbki cieplnej i cieplnochemicznej oraz prace w tych działach; hartowanie przy pomocy prądów wysokiej częstotliwości; utwardzanie narzędzi metodą elektroiskrową; wytwarzanie narzędzi ze spieków metalowych do szybkościowego skrawania.
64. Galwaniczne pokrywanie metalami przy stosowaniu kąpieli, zawierających trujące składniki, jak cyjanki i związki chromu; oksydacja, pobielanie, cynkowanie, kadmowanie, niklowanie; zlocenie w ogniu; oczyszczanie po wytrawieniu, pobieleniu i po innych podobnych procesach.
65. Wytrawianie metali oraz inne prace w pomieszczeniach waniach do wytrawiania.

66. Wszelkie prace przy obróbce ołowiu i jego stopów; powlekanie ołowiem; wyrób, mielenie, przesiewanie, odważanie, pakowanie i stosowanie tlenków ołowiu; wulkanizacja, ołowienie i panczerzenie kabli; stosowanie stopów ołowiu w postaci rozdrobnionej, zawierającej ponad 10% ołowiu oraz spajanie (lutowanie) stopami zawierającymi ołów; w działach produkcyjnych fabryk akumulatorów; obsługa akumulatorni; naprawa, czyszczenie oraz ładowanie akumulatorów.
67. Wyrób i stosowanie emalii zawierających ołów; obsługa pieców do wypalania naczyń emaliowanych.
68. Praca w hamowniach silników.

VI. Prace wzbronione w przemyśle mineralnym.

69. Następujące prace w fabrykach porcelany, fajansu, materiałów budowlanych i w innych fabrykach ceramicznych: kopanie i ładowanie surowców oraz ich wywóz ręczny z miejsca wydobycia przez młodocianych do lat 16; ręczne narzucanie gliny na krajalnicę; ręczne formowanie cegieł, płyt i fasonów ceramicznych; obsługa pieców do wypalania oraz wyładowywanie i ustawianie wewnątrz gorących pieców; przy produkcji cegły sylikatowej, szamotowej i termolitowej; przy rozdrabnianiu i mieszaniu surowców do wyrobów ceramicznych; w szlamowniach; w kapslowniach; wszelkie prace w pomieszczeniach, w których przygotowuje się polewy, zawierające ołów lub inne składniki trujące oraz polewanie tymi polewami; prace z wyrobami, pokrytymi niewypalaną polewą, zawierającą wyżej wymienione składniki; oczyszczanie nie wypalonych wyrobów z pyłu i zmiataanie pomieszczeń produkcyjnych.
70. Następujące prace w hutach szkła, przetwórnich szkła: prace związane z przygotowaniem zestawu szkła; ręczne sortowanie i płukanie stłuczki; w dziale wyrobów przedmiotów z gliny ogniotrwałej (dla potrzeb huty); obsługa pieców do wytapiania i odprężania; przy naprawach pieców szklarskich na gorąco; przy wstawianiu donic, dysz i układaniu kratownic w komorach regeneracyjnych — na gorąco; przy formowaniu szkła (wydmuchiwanie ustne, półautomaty, automaty i maszyny Fourcault'a) z pracą bańkarzy włącznie oraz wszelkie prace na pomostach czynnych pieców do wytapiania szkła; obsługa maszyn do zatapiania i opiekiwania szkła; przy oblewie luster oraz srebrzeniu szklanych ozdób chemicznych i innych przedmiotów szklanych.
71. Szlifowanie i polerowanie wyrobów ceramicznych i szkła na sucho; trawienie szkła przy stosowaniu kwasu fluorowodorowego i kwasu siarkowego.
72. Malowanie na wyrobach ceramicznych i szklanych z zastosowaniem farb zawierających ołów, arsen lub inne trujące składniki.
73. Przy produkcji cementu, wapna i gipsu: obsługa pieców, ładowanie, wyładowywanie, przesiewanie, odważanie, pakowanie i inne prace w pyłe lub wysokiej temperaturze; ręczny transport gorącego klinkieru; prace rusztowych w kanałach pieca dolomitowego.

74. Prace przy produkcji papy łącznie z czyszczeniem kotłów i wanień warzelniczych; wszelkie prace narażające na stykanie się z pakiem i smołą.
75. Wyrób mas izolacyjnych, zawierających szkodliwe składniki, jak krzemionka, azbest; wyrób, stosowanie i pakowanie waty i przędzy szklanej oraz wełny żuźlowej, szycie mat z przędzy szklanej; wyrób przedmiotów z korka mielonego i pyłu korkowego.
76. Przerób azbestu.

VII. Prace wzbronione w przemyśle chemicznym.

77. Przy wytwarzaniu, przerobie i stosowaniu w produkcji fluoru, chloru, bromu i jodu oraz ich związków trujących.
78. Przy wytwarzaniu, przerobie i stosowaniu w produkcji oraz rozważaniu i pakowaniu fosforu i jego związków trujących.
79. Przy wytwarzaniu, przerobie i stosowaniu, rozważaniu i pakowaniu arsenu i jego związków.
80. Prace, przy których wydzielają się tlenki azotu.
81. Przy wytwarzaniu, przerobie i stosowaniu w produkcji: siarki, trujących siarczków i siarczynów oraz innych trujących związków siarki, a w szczególności: dwutlenku i trójtlenku siarki, siarkowodoru, dwusiarczku węgla, chlorku, siarki.
82. Przy wytwarzaniu kwasów: solnego, azotowego i siarkowego oraz przy oczyszczaniu zbiorników po tych kwasach.
83. Przy wytwarzaniu, przerobie i stosowaniu w produkcji trujących związków chromu (chromianów i dwuchromianów).
84. Przy wytwarzaniu, przerobie i stosowaniu w produkcji związków cyjanowych, np. cyjanowodoru i cyjaneków.
85. Przy wytwarzaniu podchlorynów i chloranów.
86. Prace z rtęcią. Wytwarzanie, przerób i stosowanie związków rtęci, jak: sublimat, kalomel, azotan rtęci, oraz amalgamatów rtęci.
87. Prace związane z wytwarzaniem i stosowaniem związków ołowiu.
88. Przy wytwarzaniu, rozważaniu i pakowaniu stałych wodorotlenków sodu i potasu, jak również innych substancji żrących oraz rozważanie i rozlewanie ich roztworów.
89. Przy wytwarzaniu i stosowaniu w produkcji amoniaku.
90. Przy wytwarzaniu, przerobie i stosowaniu w produkcji fosgenu.
91. Przy wytwarzaniu karbidu.
92. Przy wytwarzaniu, przerobie i stosowaniu w produkcji szkodliwych organicznych pochodnych chlorowych, jak chloroform, chloral, trójchloroetylen (tzw. „Tri”), dwuchloroetan, czterochloroetan i czterochlorek węgla.
93. Przy wytwarzaniu, przerobie i stosowaniu w produkcji alkoholów trujących (np. alkoholu metylowego) oraz ich pochodnych (np. estrów); przy wytwarzaniu i stosowaniu rozpuszczalników zawierających alkohol metylowy i inne alkohole trujące.
94. Przy wytwarzaniu, przerobie i stosowaniu w produkcji trujących aldehydów, jak formalina, i ketonów, jak aceton.
95. Przy wytwarzaniu, rozlewaniu oraz stosowaniu eteru etylowego.
96. Przy wytwarzaniu kwasu mrówkowego i szczawiowego oraz przy syntezie stężonego kwasu octowego.
97. Przy wytwarzaniu, przerobie i stosowaniu szkodliwych związków organicznych, pochodzących z destylatów smoły pogazowej, a w szczególności węglowodorów o budowie pierścieniowej, jak benzen, toluen, ksylen, naftalen, antracen, oraz ich pochodnych trujących, jak nitrozwiązki, aminy, fenol i jego pochodne.
98. Przy wytwarzaniu, przerobie, rozsypywaniu i pakowaniu syntetycznych barwników organicznych, a przede wszystkim: kadziowych, zasadowych, siarkowych, naftoelastycznych i nigrozyn.
99. Wszelkie prace z pirydyną.
100. Wyrób, stosowanie, rozważanie, rozlewanie i pakowanie pokostów oraz lakierów nitrocelulozowych i lakierów, farb oraz substancji pokrywających, zawierających szkodliwe dla zdrowia składniki, jak np.: farb ołowiowych, jak bieli ołowianej, mini, glejty, żółcienia chromowego, oraz farb arsenowych, miedziowych itp. Prace w kuchniach lakierniczych, farbiarskich i bitumicznych.
101. Przy wytwarzaniu, przerobie, stosowaniu w produkcji, rozsypywaniu, pakowaniu i ampułkowaniu trujących alkaloidów, jak opium, morfina, strychnina, kokaina i inne.
102. Wyrób i stosowanie wodoru.
103. Przy wyjalawianiu pomieszczeń i sprzętu przy pomocy lamp bakterioobójczych.
104. Przy zatapianiu ampulek.
105. Przy wytwarzaniu i przerobie kauczuku syntetycznego typu tiokolu.
106. Przy wulkanizacji gumy na zimno i wyrobie faktisów, przy gorącej wulkanizacji i gorącej regeneracji gumy.
107. Przy produkcji wyrobów gumowych: w dziale mieszanek gumowych; przy walcach i kalandrach; przy wyrobie i stosowaniu w produkcji kleju gumowego oraz gumowaniu materiałów i taśm izolacyjnych; w oddziałach konfekcji opon samochodowych, w działach artykułów maczanych; młodocianym do lat 16 — wszelkie prace przy produkcji wyrobów gumowych.
108. Przy wyrobie tkanin powlekanych chlorkiem poliwinylu lub nitrolakami.
109. Przy wyrobie i ekspedycji nawozów sztucznych.
110. Przy wytwarzaniu włókien sztucznych metodą wiskozową: wszelkie prace z wyjątkiem: prac, nie zagrażających zdrowiu przy obsłudze magazynów celulozy, rozpakowywaniu i sortowaniu celulozy, sortowaniu i pakowaniu gotowej przędzy, obsłudze magazynów z gotową przędzą, przy pracach z suchą przędzą oraz w działach pomocniczych; młodocianym do lat 16 — wszelkie prace w tego rodzaju fabrykach.
111. Prace przy wytwarzaniu i przerobie kaprolaktanu oraz stosowanie dautermu; młodocianym do lat 16 — wszelkie prace w fabrykach włókien syntetycznych.
112. Przy wyrobie nici chirurgicznych.
113. Przy wytwarzaniu celulozoidu i przedmiotów z masy celulozoidowej.
114. Przy wytwarzaniu, rozlewaniu i dodawaniu do płynnego paliwa czteroetylku ołowiu; rozlewanie benzyny etylizowanej.
115. Przy wytwarzaniu, stosowaniu w produkcji, prasowaniu i pakowaniu sadzy aktywnej.
116. Przy produkcji elektrod.
117. Wytwarzanie, przewóz i przechowywanie gazów, płynów i pyłów trujących, duszących i drażniących.

VIII. Prace wzbronione z materiałami wybuchowymi.

118. Wszelkie prace przy wyrobie, składowaniu, wydawaniu i transporcie materiałów wybuchowych, przedmiotów zapalczyczych (jak spłonki, lonty), ogni sztucznych i amunicji;
prace przy użyciu materiałów wybuchowych.

IX. Prace wzbronione przy wytlewaniu, odgazowywaniu, suchej destylacji węgla, drewna i torfu oraz w przemyśle naftowo-rafineryjnym i palnych gazów przemysłowych.

119. W działach produkcyjnych koksowni, gazowni, wytlewni, przy suchej destylacji węgla, drewna i torfu oraz rozdzielanie, oczyszczanie i przeróbka destylatów i gazów.
120. W brykietowniach.
121. Wszelkie prace w działach produkcyjnych rafinerii ropy naftowej z wyjątkiem prac z oczyszczoną parafiną.
122. Wytwarzanie, przeróbka i oczyszczanie palnych gazów przy gazociągach, w rozdzielniach i na stacjach palnych gazów przemysłowych.
123. Oczyszczanie kotłów asfaltowych i koksowych, retort i pieców gazowniczych i koksowniczych, do suchej destylacji drewna i zbiorników po produktach ropy naftowej.

X. Prace wzbronione w przemyśle fotochemicznym.

124. W ciemniach, przy wyrobie i oblewie emulsją oraz przy suszeniu, krajaneniu i pakowaniu materiałów światłoczułych.
125. W laboratoriach kontroli technicznej i w laboratoriach produkcyjnych.
126. Obsługa magazynów półwyrobów.

XI. Prace wzbronione w przemyśle filmowym.

127. W konserwatorni centrali wynajmu filmów, w ciemniach zakładów, w kabinach projekcyjnych wyposażonych w aparaty z lampą łukową, w magazynach i przechowalniach filmów, w pomieszczeniach montażu filmów, praca na pomostach ruchomych oraz przy przenoszeniu i przewożeniu filmów palnych.

XII. Prace wzbronione w przemyśle włókienniczym i w przemyślach stosujących maszyny włókiennicze.

128. Przy składowaniu, rozpakowywaniu, sortowaniu i oczyszczaniu wszelkiego rodzaju surowców i odpadków włókienniczych;
prace przy karbonizacji szmat, wełny i tkanin;
obsługa pras,
obsługa opalarek,
obsługa wszelkiego rodzaju wilków (szarpaczy).
129. Wszelkie prace przy moczeniu basenowym oraz przy obsłudze maszyn produkcyjnych w roszarniach lnu i konopi.
130. Przygotowywanie i przeróbka surowców włókienniczych, poprzedzające przędzenie, do zgrzeblarek włącznie, a przy obróbce lnu i konopi — do czesarek włókna i zgrzeblarek włącznie;
w przędzalniach czesankowych także przy czesarkach, prasowniczkach i melanżerkach.
Zakaz nie dotyczy młodocianych od lat 16 w działach wyposażonych w nowoczesne maszyny, całkowicie zabezpieczone i obudowane oraz zaopatrzone w urządzenia odpylające.

131. W mokrych przędzalniach włókien lękowych.
132. Młodocianym do 16 lat — obsługa samoprząśnic wózkowych, prace przy szyciu sznurów i taśm wrzecionowych na maszynach.
133. Prace ostrzarzy obić, toczowników, pokryw i czyściarzy maszyn włókienniczych.
134. Krajanie włókna i papieru do nakładania ostrzy włącznie.
135. Przy produkcji lin i powrozów, do pracy prządki i pomocy włącznie, oraz prace przy obsłudze skręcarek lin; ręczne skręcanie powrozów.
136. Przy parowaniu i rozwijaniu kokonów w fabrykach jedwabiu.
137. Przy tkaniu (tkacz i pomoc) tiulu, firanek, koronek, dywanów, filców papierniczych, chodników i wycieraczek kokosowych, sieci rybackich i gazy młyńskiej, z wyjątkiem naprawy i ręcznego wiązania sieci; obsługa krosien ciężkich.
138. Praca przy snuciu i cewieniu nici gumowych oraz przy wyrobie plecionek gumowych.
139. Wszelkie prace w farbiarniach i drukarniach, z wyjątkiem — dla młodocianych powyżej lat 16 — prac przy drukowaniu maszynowym, jeżeli istnieje hermetyzacja urządzeń technicznych i skuteczna wentylacja.
140. Wszelkie prace w wykańczalniach, z wyjątkiem składalni, gdzie młodociani mogą być zatrudnieni przy czynnościach pomocniczych, jak np. pakowanie, zawieszanie kartek, nakładanie nalepek itp.
141. Obsługa maszyn wojłkowych.
142. Przy produkcji waty oraz przy drapaniu i składaniu watoliny.
Wyrób filców (także włosowych).
143. W dziewiarstwie i pończosznictwie:
obsługa formiarek i suszarek;
bepośrednia obsługa maszyn kotonowych;
młodocianym do lat 16 — obsługa ręcznych maszyn sarneczkowych o szerokości ponad 80 cm.
144. Wszelkie prace przy wyrobie artykułów z azbestu i włókna szklanego lub z zastosowaniem do produkcji tych materiałów.
Przy wypalarkach taśm hamulcowych.

XIII. Prace wzbronione w przemyśle odzieżowo-galanteryjnym.

145. Ręczne i maszynowe krojenie materiałów.
146. Obsługa pras, z wyjątkiem pras ręcznych, obsługiwanych przez jednego pracownika i nie wymagających znacniejszego wysiłku fizycznego;
obsługa mechanicznych wycinarek, wytłaczarek itp. maszyn, które nie posiadają skutecznych zabezpieczeń przeciw urazom rąk.
147. Szycie na maszynach nożnych oraz na maszynach elektrycznych wyrobów ciężkich, np. konfekcji brezentowej, zimowej itp.
148. Obsługa bębnow do czyszczenia.
149. Obsługa suszarek.
150. Prasowanie za pomocą ręcznych żelazek lub maszyn z zastosowaniem pary.
151. Belowanie ścinek.
152. Obsługa pieców do wypalania, np. guzików.
153. Szlifowanie, toczenie, wiercenie i polerowanie.
154. Formowanie, falcowanie, szlifowanie, farbowanie i suszenie kapeluszy filcowych.
155. Przy wyrobie kołder i materaców:
wypychanie materaców;
ręczne i maszynowe pikowanie kołder i materaców.
156. W przemyśle konfekcji technicznej; w powielarniach, przy gipsowaniu opasek gazowych i pudrowaniu tkanin

157. W przemyśle obuwniczym (obuwie skórzane, gumowe i tekstylne):
obcinanie drewnianych obcasów, wysuwanie kopyt z obuwia, obsługa maszyn i urządzeń wymagających od pracowników dużego wysiłku fizycznego, niebezpiecznych lub z których wydzielają się przy produkcji: pył, szkodliwe pary lub gazy, np. maszyn do ćwiekowania, glazowania, siekania, prasowania, śrubowania, poklepywania, kółkowania, ścieniania, frezowania itp.;

prace ręczne, wymagające dużego wysiłku fizycznego. Młodocianym do lat 16: perforowanie, obsługa podwójnego krążkowacza, przybijanie podeszew i wierzchników (fleków), zabelowanie, zakrywanie (zagaśnianie) rowków, formowanie obuwia (lisowanie), ręczne sznurowanie.

Przy wyrobie sztucznej skóry;

w fabrykach kopyt przy węgłbiarce obcasów.

158. W dziale sztucznych mas:
mielenie surowca i odpadków, obsługa wtryskarek.

XIV. Prace wzbronione w przemyśle garbarskim i w przemyśle wyrobów skórzanych.

159. Obsługa magazynów skór surowych.

160. Odwłascianie i oczyszczanie skór.

161. Moczenie, pranie, płukanie, garbowanie i wyciąganie skór. Oczyszczanie dołów garbarskich (do płukania, wapienia i garbowania).

162. Prace w wydziale bębnow.

163. Obsługa suszarni otwartych dla skór i suszarni futer; młodocianym do lat 16 — obsługa wszelkich suszarni; obsługa komór do pocenia skór; odłuszczenie skór;

obsługa maszyn garbarskich;

przy wytwarzaniu ekstraktów do garbowania i mieleniu garbnika;

szlifowanie na sucho;

irzepsanie futer;

maszynowe wykańczanie futer oraz wykańczanie na kosie;

farbowanie futer i skór;

mechaniczne i ręczne krojenie skór oraz prace przy maszynach do ścinania (egalizowania);

młodocianym do lat 16 — wszelkie prace przy przeróbce kozuszniczko-kuśnierskiej;

wstępna obróbka włosia i szczeciny oraz suszenie i belowanie szczeciny.

XV. Prace wzbronione w przemyśle papierniczym.

164. W fabrykach celulozy, z wyjątkiem robót z gotową celulozą.

165. W fabrykach papieru i tektury:

obsługa rębaków i mechanicznych urządzeń do korowania i strugania drewna;

obsługa kotłów do parowania drewna;

rozpakowywanie, trzepsanie, sortowanie i rozdrabnianie szmat i makulatury;

gotowanie szmat;

przygotowywanie i bielienie masy papierowej przy pomocy roztworów bielących;

prace przy wyrobie pergaminu, papieru parafinowanego;

prace przy wytwarzaniu klejów żywicznych;

obsługa maszyn papierniczych;

obsługa przekrawaczy, krajarek zwojowych i innych, przewijarek, gładzików, kalandrów, liniarek.

166. Prace wzbronione w przemyśle materiałów pisarskich: przy wyrobie kalki i taśm do maszyn oraz matryc; przy wyrobie wszelkiego rodzaju pręcików do ołówków i kredek;

przy obsłudze szybkobieżnych maszyn do obróbki dre-

wienek do oprawy ołówków oraz obróbki obsadek;

stemplowanie ołówków;

obsługa automatów karuzelowych;

prace przy wyrobie tuszu i atramentu z zastosowaniem szkodliwych dla zdrowia środków chemicznych.

XVI. Prace wzbronione w przemyśle poligraficznym.

167. Dział druku wypukłego (typograficznego):

w zecerni ręcznej;

wszelkie prace w pomieszczeniach linotypów;

wszelkie prace w pomieszczeniach odlewarek monotypowych;

wszelkie prace w pomieszczeniach stereotypii, przetapialni metalu oraz w pomieszczeniach regeneracji stołów drukarskich;

wszelkie prace w pomieszczeniach odlewni czcionek, wierszy, linii i materiału zecerskiego;

prace przy kalandrach.

168. Dział druku płaskiego i wklęsłego:

wszelkie prace w pomieszczeniach maszyn wklęsłodrukowych;

rozcieranie i przygotowywanie farb suchych;

wszelkie prace w pomieszczeniach przygotowywania farb, zawierających rozpuszczalniki, jak: benzen, toluen, ksylen i inne szkodliwe składniki;

wszelkie prace w pomieszczeniach urządzeń do regeneracji benzenu, toluenu, ksyleny itp.;

prace przy trawieniu klisz, płyt i cylindrów oraz prace w tych pomieszczeniach;

przy galwanicznym pokrywaniu metali i w pomieszczeniach galwanizerni;

przy ziarnowaniu płyt.

169. Obsługa maszyn rotacyjnych, nie wyłączając prac pomocniczych.

170. Przy brązowaniu i lakierowaniu druków:

w działach dekalkomanii;

przy krajarkach i trójnożach;

sprzątanie pomieszczeń produkcyjnych.

XVII. Prace wzbronione w przemyśle drzewnym.

171. Przetaczanie (obracanie) dłużyc, układanie kłód i bali; obsługa traka oraz wszelkie prace w podtarzu; obsługa pił tarczowych i taśmowych oraz maszyn do obróbki drewna o bezpośrednim ręcznym podsuwie materiału.

172. Ręczne przecieranie drewna oraz poprzeczne przecinanie kłód i dłużyc;

ciosanie kłód na płaszczyznę siekierą i toporem.

173. Szlifowanie oraz praca w pomieszczeniach, w których czynne są silnie pyłące maszyny, nie posiadające skutecznych urządzeń odpylających.

174. Politurowanie i brązowanie wyrobów drewnianych.

175. Klejenie drewna lub sklejkę klejami, zawierającymi krew zwierzęcą lub szkodliwe substancje, jak fenol i inne.

176. Obsługa aparatów do ekstrakcji i destylacji żywicy; prace przy wyrobie i załadunku terpentyny oraz stosowaniu terpentyny.

177. Przygotowywanie surowca do wyrobu klepki i bindry; ściąganie beczek przy pomocy kołowrotka i lewara;

obsługa parowników drewna.

178. Prace w giętarniach.

179. Gremplowanie trawy do wyścielania.

180. Młodocianym do lat 16:

przygotowywanie surowca w postaci wałków do wyrobu gontów, obsługa spajarek.

181. W przemyśle wikliniarskim:

kopanie rowów oraz roboty przygotowawcze na plantacjach wikliny;

obsługa warzelnii wiklinowej, pras i wyginanie obręczy z wikliny;
młodocianym do lat 16 — prace przy eksploatacji wikliny i jej przerobie z wyjątkiem wyplatania.

XVIII. Prace wzbronione w przemyśle zapalczanym.

182. Przygotowywanie mas zapalczanych, maczanie patyczków;
prace w suszarni patyczków i przy kasetach z zapalkami.

XIX. Prace wzbronione w przemyśle spożywczym.

183. Prace w elewatorach i magazynach zbożowych przy wszelkich manipulacjach ze zbożem;
czyszczenie silosów zbożowych.
184. Ręczna i mechaniczna konserwacja zboża i nasion.
185. Czyszczenie i przemiał zboża;
mieszanie, przesiewanie mąki i otrąb oraz paczkowanie mąki;
napełnianie i ważenie napełnianych worków oraz ich składowanie.
186. W piekarniach i wytwórniach wyrobów cukierniczych oraz fabrykach makaronu:
bezpośrednia obsługa pieców piekarniczych;
ręczne wyrabianie ciasta o wadze przekraczającej 5 kg;
prace przy gotowaniu karmelu w odkrytych kociołkach (duplikatorach), doprawianie i ręczne przenoszenie karmelu;
obsługa walców;
obsługa pras do wyrobu makaronu.
187. Wszelkie prace w browarach.
188. W drożdżowniach:
przygotowywanie brzezki melasowej i odwirowywanie melasy, prace w dziale fermentacji, obsługa suszarni, prace przy materiałach szkodliwych i pyłących (np. pożywki, kwas siarkowy itd.), w dziale glicerynowni.
189. W przemyśle spirytusowym:
wszelkie prace w gorzelniach, rektyfikacjach spirytusu, fabrykach alkoholu bezwodnego, wytwórniach wyrobów alkoholowych oraz rozlewniach tych wyrobów.
190. W cukrowniach i rafineriach cukru:
spław buraków i obsługa płuczek;
obsługa krajalnic;
obsługa dyfuzorów, obsługa i czyszczenie saturatorów, błotniarek, obsługa mieszadeł, warników i wyparek oraz pieców wapiennych i gazowych w oddziałach wapna, jak również wszelkie manipulacje z wapnem;
prace w siarkowniach i w oddziałach bielenia;
prace w gorących działach rafinerii.
191. W przetwórnich owocowo-warzywnych:
prace przy odkazaniu i siarkowaniu owoców;
zalewanie kwasem siarkowym przecierów owocowych oraz czyszczenie zbiorników po przecierach;
obsługa pras, walców, maszyn do szatkowania kapusty.
192. W wytwórniach octu i musztardy:
w magazynach octu nie zbutelkowanego;
rozlewanie octu;
w oddziałach mielenia musztardy i maszyn czyszczących; pracę fermentacji stojakowej;
ręczne zmywanie opakowań szklanych i innych.
193. Prace w rozlewniach esencji octowej i piwa.
194. W słodowniach, fabrykach cykorii i surogatów kawy — obsługa suszarni lassoowych i pieców prażalniczych.
195. W fabrykach środków odżywczych — ręczne rozlewanie i korkowanie próbek z esencjami smakowymi;
przy produkcji kwasu cytrynowego i olejków aromatycznych;
wszelkie prace przy produkcji waniliny.
196. W wytwórniach wód gazowych — obsługa saturatorów oraz obciążanie (napełnianie) butelek, syfonów i balonów;
Ręczne zmywanie opakowań szklanych i innych.
197. W przemyśle tłuszczowym:
obsługa dołów wapiennych przy konserwacji skór w fabrykach kleju skórzanego;
prace na klepiskach proszkowych oraz przy ręcznym pakowaniu proszku;
obsługa kwaszalni tzw. „scapsztonków”;
obsługa kotłów warzelnych i wanień lugowych;
obsługa elektrolizerowni;
prace w utwardzalniach tłuszczu;
w olejarniach — obsługa walców i kruszarek makuchów oraz praca w oddziałach ekstrakcji chemicznej;
w wytwórniach margaryny i ceresu — obsługa bębnow chłodzących;
w działach produkcji kleju perełkowego.
198. W przemyśle ziemniaczanym:
spław i mycie ziemniaków;
przygotowywanie roztworów szkodliwych środków chemicznych, dozowanie tych roztworów miarkami;
prace przy tarkach;
obsługa konwertora przy produkcji syropu, dozowanie węgla aktywnego, obsługa stacji regeneracji węgla kostnego oraz błotniarek;
prace w dekstryniarniach, klejarni i karmelowniach;
prace przy walcach w platkarni.
199. W wędzarniach:
wszelkie prace w dziale wędzenia.
200. W przemyśle rybnym:
połów ryb;
patroszenie i filetowanie;
wszelkie prace w działach produkcyjnych w fabrykach przetworów rybnych i tranu.
201. Prace przy klasyfikacji, przepędzie i w magazynach żywca.
202. Wszelkie prace w rzeźniach oraz przy uboju, skubaniu, patroszeniu, składowaniu i zamrażaniu drobiu;
prace związane z trybowaniem i rozbieraniem mięsa;
obsługa kutrów i wilków;
obsługa kotłów do gotowania i prace w parzelniach wyrobów;
przy szlamowaniu (czyszczeniu) jelit zwierzęcych;
przy obróbce chemicznej i konserwacji gruczołów.
203. W przetwórnich pierza.
204. W przetwórnich odpadków zwierzęcych:
wszelkie prace w zakładach utylizacyjnych i albuminowniach, w wytwórniach produktów z rogu, prace przy obcinaniu i łamaniu rogów i racic, przy wytwarzaniu wyrobów z rogu oraz przy wyrobie mączek rogowych;
mielenie kości oraz prace przy ekstrakcji w zakładach przerobu kości;
wszelkie prace w wytwórniach mączek rybnych i kostnych oraz w wytwórniach pasz przy produkcji pasz treściwych z zastosowaniem wyżej wymienionych mączek;
w wytwórniach żelatyny: transport skór surowych oraz ich krajanie, prace przy obsłudze destruktorów, gotowaniu żelatyny, dowożeniu i krajaniu galarety oraz mieleniu galarety i żelatyny;
w przetwórnich szczeciny, sierści i włosia: prace przy obsłudze wilków i kutrów, przy praniu, siarkowaniu i układaniu szczeciny.
205. W składach lodu i chłodniach także obsługa urządzeń chłodniczych, wyrąb lodu naturalnego, wyrób lodu sztucznego i suchego.
206. W fabrykach wyrobów tytoniowych:
w składach liści tytoniu i przy ich sortowaniu;

obsługa maszyn do krajania, prażenia, suszenia i roztrząsania tytoniu;
 przy fermentacji tytoniu;
 obsługa aparatów próżniowych;
 prace przy produkcji papierosów, machorki, tabaki itp.;
 prace w działach produkcji nikotyny.
 Wszelkie prace w oddziałach produkcyjnych zakładów, produkujących zioła lecznicze.

XX. Prace wzbronione w przemyśle gastronomicznym i hotelowym oraz w domach czasowych.

207. Obsługa konsumentów w zakładach gastronomicznych, w których podawane są napoje alkoholowe, z wyjątkiem uczniów, którzy pod przewodnictwem nauczyciela i w ramach programu, nauczania mogą odbywać praktykę w tych zakładach w godzinach od 7 do 15; młodocianym do lat 16 — wszelkie prace w zakładach gastronomicznych i żywienia zbiorowego.
208. W domach czasowych i turystycznych, pensjonatach i hotelach (nie wyłączając hoteli robotniczych); młodocianym do lat 16 — wszelkie prace, młodocianym od lat 16 do 18 — prace pokojowych.

XXI. Prace wzbronione w budownictwie oraz przy melioracjach i budowie dróg.

209. Prace w kesonach:
 prace wymagające pozostawania w wodzie, choćby przy częściowym zanurzeniu;
 prace przy budowie, oczyszczaniu i naprawie studzien, tuneli i wszelkich kanałów podziemnych.
210. Stawianie i rozbieranie rusztowań, wszelkie prace rozbiorowe.
211. Mieszanie żużla, wapna, piasku w stanie suchym:
 obsługa betoniarek, sprzętu wibrującego, koparek, spycharek, młotów pneumatycznych, motopomp;
 sortowanie kruszywa, obijanie tynków, ręczne przygotowywanie betonu;
 tłuczenie, obróbka i szlifowanie kamieni.
212. Lasowanie wapna:
 gotowanie asfaltu i prace z gorącym asfaltem.
213. Prace brukarskie, prace posadzkarskie, cyklinowanie podłóg.
 Młodocianym do 16 lat — pomocnicze prace przy cyklinowaniu i układaniu posadzek.
214. Prace przy zamrażaniu i przy urządzeniach do zamrażania ziemi, prace przy elektropetryfikacji gruntu.
215. Obsługa pieców i urządzeń do osuszania budynków.
216. Prace dekararskie i blacharskie na dachach, prace przy budowie i naprawie kominów fabrycznych, malowaniu konstrukcji stalowych, szkleniu na wysokości ponad 3 m od poziomu terenu, podłogi;
 prace przy elewacjach z zastosowaniem rusztowań wiszących, przesuwanych itp.
217. Roboty palowe.
218. Obsługa łódek i pontonów.

XXII. Prace wzbronione w komunikacji i łączności.

219. Prace przy układaniu i naprawie torów.

A. w kolejnictwie:

220. Prace na wszystkich stanowiskach związanych z ruchem pociągów, a w szczególności prace palaczy, maszynistów i ich pomocników (na parowozach, lokomotywach spalinowych, w elektrowozach, w wagonach motorowych), kierowców drezyn motorowych, zawiadowców odcinków drogowych, mostowniczych, toromistrzów, tunelowych, kancelistów technicznych, zawiadowców i elektromonterów sieci trakcyjnej oraz członków kolejowych straży pożarnych, palaczy parowozowych, czyścicieli dymnic,

popielników i palenisk parowozowych, rewidentów wagonów, hamulcowych, płozowych, ustawiaczy, manewrowych, zwrotniczych, sygnalistów, nastawniczych, obchodowych torów i przejazdowych, dyspozytorów, dyżurnych ruchu, konduktorów, kierowników pociągów, telegrafistów, elektromechaników, sprzętaczy wagonów.

B. w komunikacji samochodowej i tramwajowej:

221. Praca kierowców, motorowych i konduktorów w autobusach, w trolejbusach i tramwajach;
 kierowców i pomocników kierowców samochodów i ciągników;
 kierowców motocykli;
 przy ręcznym przetaczaniu, spinaniu i odczepianiu wagonów i przyczep;
 prace w garażach;
 zdejmowanie i nakładanie kół i opon ciągnikowych, samochodowych.

C. w żegludze:

222. Na jednostkach pływających w żegludze morskiej, wielkiej, małej, bałtyckiej, przybrzeżnej, portowej, na wodach osłoniętych — praca w charakterze członków załogi.
223. Na wszelkich jednostkach pływających:
 prace w charakterze sterników, maszynistów, motorzystów, ich pomocników, palaczy-węglarzy, trymerów, drenarzystów, smarowników;
 prace przy czyszczeniu, ze rdzy i farby;
 prace przy czyszczeniu żez;
 prace przy czyszczeniu kotłów;
 prace przy czyszczeniu zbiorników i ładowni na jednostkach pływających;
 prace pozaburtowe;
 prace przy zabiegach sanitarnych na jednostkach pływających, jak fumigacja, deratyzacja.
224. Prace cumownicze na jednostkach pływających i nabrzeżach.
225. Prace nurków, prace przy wydobywaniu wraków i na pogłębiarkach.
226. Prace przy wszelkich urządzeniach przeladunkowych na jednostkach pływających i w portach.
227. Prace przy obsłudze doków, ślipów, kafarów.
228. Prace przy linach stalowych.

D. w lotnictwie:

229. Prace mechaników i pilotów na samolotach.

E. w łączności:

230. Obsługa centrali telefonicznych i telegraficznych w charakterze telefonistów i telegrafistów oraz obsługa rozmównic telefonicznych;
 prace w charakterze radiotelegrafistów;
 prace przy aparaturze radiolokacyjnej.
231. Prace w pocztowych rozdzielniach i magazynach paczek i gazet;
 do lat 16 — prace w pocztowych rozdzielniach listów.
232. Prace w radiostacjach.
233. Prace w kolumnach naprawczych poza stałym miejscem pracy;
 prace w komorach i studzienkach kablowych.

XXIII. Prace wzbronione w służbie zdrowia i weterynaryjnej.

234. W aptekach i laboratoriach.
235. Prace dezynfekcyjne, dezynsekcyjne i deratyzacyjne z zastosowaniem trujących środków chemicznych.
236. Obsługa chorych ludzi i zwierząt w zakładach lecznictwa zamkniętego i otwartego.
 Wszelkie prace w zakładach dla chorób zakaźnych i psychicznych.

- 237. Prace przy sztucznym unasiennianiu zwierząt.
- 238. Prace w charakterze noszowych.
- 239. Przy produkcji surowic i szczepionek oraz witaminy D-2.
- 240. Prace w prosektoriach.
- 241. Wszelkie prace przy badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa.
- 242. Prace przy badaniu zwierząt na targowicy.
- 243. Młodocianym do lat 16 — wszelkie prace w przemyśle bioweterynaryjnym.

XXIV. Prace wzbronione w rolnictwie i ogrodnictwie.

- 244. Prace traktorzystów i ich pomocników.
- 245. Bezpośrednia obsługa maszyn żniwnych: praca na stanowisku kombajnera; obsługa młocarni: podawanie zboża do bębna młocarni, prace na górnym pomoście; obsługa siewkarni oraz maszyn czyszczących; młodocianym do lat 16 — obsługa maszyn rolniczych, towarzyszących ciągnikom, koszenie kosą, kierowanie pojazdem konnym.
- 246. Transport, magazynowanie, mieszanie i wysiew nawozów sztucznych, prace przy użyciu środków chemicznych do zwalczania szkodników.
- 247. Obsługa ogierów, buhajów, knurów i tryków oraz zwierząt chorych na choroby zakaźne.

XXV. Prace wzbronione w gospodarce leśnej.

- 248. Przygotowywanie gleby do sadzenia lasu przy użyciu pługów oraz na terenie mokrym. Młodocianym do lat 16 — przygotowywanie gleby do sadzenia lasu, prace przy użyciu lancetu.
- 249. Prace przy cięciach pielęgnacyjnych drzewostanu wysokopiennego.

- 250. Ścinka drzew i wyrób drewna (odgałęzianie i korowanie drewna oraz wyrzynka drewna na poszczególne asortymenty): ciosanie kłód siekierą i toporem; pozyskiwanie karpiny; ręczne i maszynowe rąbanie karpiny; przenoszenie i układanie w stosy (myglowanie) dłużyc i kłód, rozbieranie stosów. Przy transporcie drewna (dłużyc, kłód i materiałów stosowych).
- 251. W wyluszczeniach nasion.
- 252. Przy zestawianiu i rozbieraniu tratw oraz przy spławie drewna.
- 253. Prace przy użyciu środków owadobójczych i grzybobójczych.

XXVI. Prace wzbronione w zakładach widowiskowych i rozrywkowych.

- 254. Występy i produkcje zawodowych tancerek i tancerzy w zakładach gastronomicznych; popisy akrobatyczne niebezpieczne dla życia lub zdrowia.
- 255. Obsługa aparatów do wyświetlania filmów z zastosowaniem lamp łukowych. Praca w zespołach kin objazdowych poza stałym miejscem pracy.

XXVII. Prace wzbronione przy konserwacji zabytków i w pracowniach konserwacji zabytków.

- 256. Wszelkie prace przy konserwacji zabytków i w pracowniach konserwacji zabytków.